

reditvami ob 40letnici Čeljskega pevskega društva dne 13. majnika t. l. odkrije omenjenima bratoma v Sv. Juriju spominsko ploščo. Na predlog nekaterih odličnih Šentjurčanov se je osnoval odbor, ki je sklenil, da doseže do letošnje jeseni postavitev primerne spomenika na trgu pred cerkvijo in takoj stopi v stik z Ipavčevo župo, s katero se je nato že sporazumel, da bo župa dne 13. maja t. l. odkrila bratoma Benjaminu in Gustavu spominsko ploščo v njihovi rojstni hiši v Sv. Juriju, da bo ob tej priliki blagoslovitev temeljnega kamna za spomenik, da bo odbor župi pri pripravah in pri izvedbi pomagal in da se župa priključuje akciji za postavitev spomenika.

Ipavce štejemo med svoje najpomembnejše skladatelje. S skladatelji Ipavci je zvezan precejšen del slovenskih glasbenih stremeljenj, ustvarili so pomembna dela in njihove pesmi so postale priljubljene in razširjene kakor pesmi malokateriga slovenskega skladatelja. Zato »Odbor« vse rojake Ipavcev, vse tiste, ki so kedaj delovali v Sv. Juriju, vse prijatelje in častilce njihovih skladb in vse, ki se količkaj zavedajo kulturnih dolžnosti, prosi in poziva, da mu pomagajo z denarjem in moralno, jih prosi, da ne ostanejo dolžni odgovora na posebne prošnje, ki jih bodo v kratkem sprejeli.

Združenje trgovcev v Mariboru opozarja občinstvo, da morajo trgovci in obrtniki po novih predpisih od 20. aprila dalje izdajati vsaki stranki, ki kupi za preko 20 Din blaga, kolekovani račun. Ta taksa znaša za račune od preko 20 Din do vključno 100 Din 50 par, za račune preko 100 Din pa 1 Din, kupčije do 20 Din pa so koleka proste. Ker trgovstvo brez povišanja cen blagu ne more nositi teh stroškov, je trgovstvo cele dravske banovine sklenilo, da se bodo koleki priračunali na računih.

Slomškov zavod oo. cistercijanov sprejema za prvi gimnazijski razred iz dobrih krščanskih družin nadarjene gojence, ki imajo veselje za duhovski in redovni poklic. Spreje-

majo se tudi marljivi in globokoverni dijakci iz drugih razredov srednjih šol. Prošnje, šolsko spričevalo in krstni list naj se pošljejo najpozneje do dne 15. maja na naslov: Vodstvo Slomškovega zavoda oo. cistercijanov v Ljubljani, Poljanska cesta 6. Prošnji naj se prilože znamke za odgovor. — Vodstvo cist. zavoda.

Mariborski trg 21. aprila 1934. Pripeljanih je bilo 47 zaklanih svinj, cene mesu 10—12 D, špehu 10—11; pripeljali so sena 14 vozov po 32—36 (100 kg), otave 4 po 32—36, lucerne 1 po 35, slame pšenične 2 po 20, ržene 2 po 20, škopa 3 po 1.50; pšenice 14 vreč po 1.25, rži 6 po 1, ječmena 16 po 1, koruze 18 po 1, ovsna 18 po 0.75, prosa 8 po 1.25, ajde 5 po 1, pros. pšena 3 po 3, fižola 14 po 2—3; krompirja 23 vozov s 84 vrečami po 0.75—1.50, čebule 2 z 32 vrečami po 0.75—2.50. Cene česnu 6—8, kisli zelju 3, kisli repi 1.25—2, jabolkom 8—14, suhim slivam 8—12, orehom celim 10, luščenim 32—34, smetani 10—12, mleku 1.50—1.75, maslu surovemu 26, kuhanemu 28, čajnemu 28—32, domačemu siru 5—6, jajcem 0.33—0.50; kokoši 288 po 20—30, piščancev 592 po 25—55 (par), gosi 3 po 30—45, puranov 31 po 30—55, rač 20 po 20—25, domači zajec 52 po 5—30, kožličkov 13 po 45—80 Din.

Vrednost denarja. Jugoslovanske borze za devize so notirale dne 19. 4. 1934 za: 1 francoski frank Din 2.26 (z 28.5% naplačilom Narodne banke Din 2.90), 1 angleški funt Din 176.— (226.16), 1 ameriški dolar Din 34.— (43.69), 1 italijansko liro Din 2.93 (3.77), 1 češko krono Din 1.43 (1.83), 1 nemško marko Din 13.56 (Din 17.42), 1 švicarski frank Din 11.11 (14.28), 1 belgijski frank Din 8.03 (10.32), 1 holandski goldinar Din 23.20 (29.81), 1 avstrijski šiling pa je notiral v privatnem prometu Din 9.30.

Klobuke za birmance in botre kupite najcenejše pri klobučarju Franc Berniku v Mariboru, Trg Svobode, med gradom in frančiškansko cerkvijo. 407

Velika izbira manufakturnega blaga v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ulica 15. Naši kupci dobe koledar »Slovenskega gospodarja«.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58, zopet otvorjen. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmerne. Vodja primarij dr. Černič. 867

Velik napredek v negovanju zob. Eden od največjih neprijateljev zob je brezdvomno zobni kamen — povzročitelj mnogih težkih obolenj. Zobni kamen se odpravi v večini slučajev z mehničnimi sredstvi, kar povzroča bolečine in izgubo časa. Sedaj medtem ima priljubljeni Sargov Kalodont v sebi dodatek sulfornomoleata po dr. Bräunlichu ter je dobil poleg svojih znanih odlik še eno neprecenljivo novo svojstvo, to je da odpravi zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug. Pri tem niti najmanj ne oškoduje zobov. Ta novi dodatek v Sargovem Kalodontu predstavlja velik napredek na polju negovanja zob.

Obžalovanja vredni slučaj.

STRAŠNO DEJANJE PODIVJANEGA PASTORKA.

V Dobrenju pri Št. Ilju v Slov. goric. je odkril posestnik Šarman v sadovnjaku svoje viničarije krvav zločin, ki je pretresel miroljubno šentiljsko župnijo. 60letna viničarka Terezija Heričko je ležala med sadnim drevjem viničarije, kjer je stanovala s svojim možem Boštjanom in 23letnim pastorkom Francem, mrtva z razbito glavo. Zločina, ki se je zgodil od nedelje na ponedeljek (od 15. na 16. aprila t. l.), je bil takoj osumljen pastorek, o katerem je rajna večkrat izjavljala: »Če me boste t. šli mrtvo, vedite, da me je ubil Franc!« Drugo jutro po groznem dejanju se je podal Franc s svojim očetom na delo, kakor bi se ne bilo ničesar dogodilo. Pri zaslišanju sta oba možakarja vse tajila. Orožniki so pastorka aretirali in še le po daljšem oklevanju je priznal, da si je on omadeževal za celo življenje roke s krvjo mačehe. Sodno raztelesenje je dognalo, da je bila starka večkrat udarjena s kolom po obrazu, lobanji in po roki. Na vratu je bilo poznati znake davljenja, prsni koš je bil čisto stisnjen. Heričkova je podlegla notrajni izkrvavitvi in razbiti lobanji.

Ubita je poročila pred leti vdovca s petletnim sinom. Družinsko življenje je bilo za Terezijo pravi pekel in je morala večkrat iskati zaščite pri sosedih. Pastorek jo je celo pretepal.

Odkritje svetopisemskega mesta Saba.

Iz starega zakona je znana kraljica iz Sabe, ki je obiskala kralja Salomona in ga je radi njegove čudovite modrosti obdarovala z zlatom in z dragulji. Cela tri tisočletja si je prizadevalo človeštvo, da bi odkrilo to pravljeno naselbino Saba. Po najnovejših poročilih je uspelo odkritje Sabe Francozu Andreju Malvauxu, ki je dosegel razvaline mesta v aeroplanu. Ostanki nekdanje prestolnice bogate kraljevine se nahajajo v francoski Somali pokrajini v Afriki nasproti Rdečemu morju. Doslej so prepečevali odkritje Sabe

Januš Golec:

◀ nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Pred odhodom je pokazal Ropoša prijatelju županiku v dokaz, da so njegove napovedi o skorajšnji kručevski nadlogi resniče, pismo. Poslal mu ga je glavar Kručev iz Krajine in njegov smrtni sovražnik Jurij Godrnja. Nadlopov je prosil črno na belem stotnika, naj mu pošlje v Bakovce dva funta svojega mesa. Ropoša mu je odgovoril v tem smislu: Pridi sam po štajersko meso! Jaz (Ropoša) ne vem, po kom bi naj poslal že staro in zategnjeno pečenko!

Vidi v tolažbo, vnuku Frančeku v pouk in razvedrilo, Miklavčanom pa v bodoče resne čase v kratek čas je pustil oče Ropoša v jeruzalemskem taboru prvo moško posadko — starega veržejskega trobentača in turškega strica Andreja Husijana. Rad je ostal Draša pri Vidi. Obetala se mu je najboljša pijača, nič dela in dovolj priiuke pred svežimi — hvaležnimi poslušalci za obširno k. rmo z doživljaji med grencarji in Turčini.

Kmalu začetkom januarja 1704 so že prisvetili plameni številnih požigov iz Medžimurja po presenečenem Murskem polju. Svetle oznanilce strašnega vpada so videli koj ob prvem pojavu z daleko in tolikanj mikavno razglednega Jeruzalema, katerega je čuvala z nasipom obdana Mati božja. Muropoljci so uvideli prekasno, kako se je obrnil posmeh Veržejem in Miklavčanom v njihovo lastno največjo škodo in se izlil v potok solz vaščana, tržana in meščana. Prihrumelo je hujše gorje iz onstran Mure, nego je bilo napovedano. Zadelo je na prost vstop, se zajedlo med Muropoljce in ugonabljal med peklenskimi mukami človeška življenja ter požigalo in pokončevalo imetek.

Kakor že opisano, so plenili Kruci malodane neovirano in brez resnega odpora po celem Murskem polju. Niti zreti se niso upali proti osiguranemu Veržeju, ki je čakal v najstrožji pripravljenosti noč in dan ne samo, da se brani, v ugodnem slučaju tudi izpade, udari in prežene premagance daleč preko Mure. Kljub prvotnemu omalovaževanju bi bil poslal veržejski stotnik oddelke svoje strelske čete na pomoč sosedom ter ogrožal sovražnika za hrbtom, da ni bilo tokrat Kručev v dobrem orožju kakor listja in trave.

V nedeljo dne 15. aprila se je podala Heričkova s pastorkom v Cerknico, da bi si ogledala hišico, v katero se je nameravala preseliti družina. V Štrihovcu sta pila oba v krčmi in sta se vrnila proti večeru. Doma v sadovnjaku je došlo med mačeho in pastorkom do spora, kojega smrtna žrtev je postala v razbesneli podivjanosti starka. Strašno dejanje je opravil pastorek s smrekovim kolom, katerega je spulil od sadnega drevesca. Položaj trupla, v katerem ga je našel Šarman, dokazuje, da divjak ženico najprej podrl na tla, jo davil, ji strl prsni koš in nato še ubil s kolom. Ubijalec je prevzel vso krivdo nase.

Na kratko opisano krvavo dejanje, ki ima večletno, žalostno ozadje, dokazuje, kako globoko zagazi mlad človek brez verskih blažil!

Pes izsledil vlomilca. Dne 18. aprila je na Belem pri Šmarju brezposelni delavec Gluhenič vlomil v Drogenikovo hišo in odnesel vse, kar mu je prišlo v naglici pod paste. Nakradeno je zagrebel v bližnjem kamnolomu, se skrivil in prežal na priložnost, da odnese plen. Ko so se domači vrnili, so opazili, kdo jih je obiskal v odsotnosti. Gospodar je v družbi dveh sosedov odvezal psa in ta jih je popeljal na kraj, kamor je tat sabil ukradene reči. Trije možaki so zvečer čakali na nepridiprava in ga po hudem boju ukrotili in predali orožnikom.

Roparski napad. Izdelovalec umetnega kamna g. Fran Saksida se je odpeljal 16. aprila iz Ljubljane v Rimske Toplice po opravkih. Seboj je imel 62 tisoč Din v aktovki. Iz Rimskih Toplic se je podal peš na Dol, kjer stanuje njegova žena. V samotnem gozdu so ga napadli kar trije z zahtevo na izročitev denarja. Saksida je ponudil napadalcem 100 D, a na to ponudbo se je eden pognal vanj in mu je iztrgal aktovko. Oropani se je zatekel na Dol, kjer je javil roparski napad orožnikom. Orožniška patrulja se je podala na mesto

napada in je našla tamkaj le nekaj listin iz Saksidove aktovke.

Pregnani vlomilci. V noči na 15. aprila so se lotili vlomilci Vugove trgovine na Grobelnem. Založili bi se bili obilno z vsem mogočim, da jih nista prepodila dva uradnika, ki stanujeta v hiši. Odnegli so le 1500 Din vrednih tobačnih izdelkov in 50 m šifona. 2000 Din znašajoča škoda je krita z zavarovalnino.

Vlom sredi dneva. Dne 16. aprila dopoldne se je prikradel neznanec v gornje nadstropje Homanove hiše v Škofji Loki. Odnegli so iz različnih predalov zlatnine za 15.000 Din. Škofja Loka je že dalje časa pozorišče najbolj drznih vlomov.

*

Razno iz Prekmurja.

Murska Sobota. V začetku tega meseca se je tu vršil ustanovni občni zbor kluba prekmurskih akademikov. Občnega zbora se je udeležilo tudi več bogoslovcev in akademikov iz društva »Zavednost«, misleč, da se bolje spoznajo in se tovariško porazgovorijo, toda do tega ni prišlo. Ozračje je postajalo čimbolj vroče in ko je bogoslovec Škraban prebral govor »Fiat lux«, je zmedenost, oziroma napestost dosegla višek. Ker ni prišlo do nobenega pravega zaključka, so bogoslovci in z njimi več akademikov zapustili tovariše zborovalce in odšli po svojih opravkih... ter ostali na d. Je člani svojega prejšnjega društva, to je »Zavednost«. Čeprav v Prekmurju ni preveč akademikov in bi imeli vsi mesto v enem društvu, je v enem oziru boljše, da obstojata dve društvi. Bodo vsaj njih člani tekmovali med seboj, kdo bo storil več dobrega v korist trpečemu in pomoči potrebnemu ljudstvu.

Murska Sobota. Pred nekaj leti je bilo ukinjeno žarišče naše občine, pa ne samo naše občine, temveč celega Prekmurja. To žarišče je naša gimnazija. Sicer ni bila ukinjena cela gimnazija, temveč le višji razredi, a tudi to je za naše lepo Prekmurje velikanska izguba. Občina je skušala višje razrede vzdrževati sama, a težkega bremena ni zmogla in vsled tega imamo le nižjo gimnazijo. Naši dijaki, ki so večinoma revni, morajo vsled tega v tuje

kraje in mesta, kjer večinoma trpe pomanjkanje, a nekaj jih mora študije opustiti. Da bi temu opomogli, so se voditelji obeh srezov ponovno zavzeli za zamisel izpopolnitve naše gimnazije. Če dosežemo kak uspeh, je še v rokah bodočnosti...

Dolnja Bistrica. V nedeljo dne 15. t. m. je bil pri nas narodni poslanec g. Hajdinjak. Posvetovali smo se, kako bi se dalo pomoči nekaterim revežem, katerim so letošnje poplave povzročile občutno škodo. G. poslanec nam je zagotovil svojo pomoč in obljubil, da bo vso zadevo predložil narodni skupščini. Upajmo, da bodo tudi tam upoštevali stisko oškodovancev in nam pomagali. — Sploh so naši kraji zelo čudni; kajti — edno nam preti kaka nedobrodošla kazen. Pred kratkim so bile poplave, zdaj nam grozi že v zgodnji pomladi suša in bogve, kaj vse nas še čaka. Že sedaj gledamo bodočnosti z zelo nezaupljivimi očmi v obraz. Kajti, če ne bo v kratkem dežja, bo že zopet malo krme in tudi setve so zelo ogrožene.

Turnišče. Preteklo soboto so zborovali pri nas učitelji dolnjelendavskega sreza.

Dolga vas. Pretekli teden se je kar nenadoma raznesel klic »Gori! Gori!« Šele po kratkem beganju smo zvedeli, da gori v gozdu. Ta silna vročina, ki večkrat presega celo 30 stopinj Celzija, kar suši. Požar je prizadjal občutno škodo, vendar se nam je posrečilo, da smo ga omejili. Kako je požar nastal, še ni znano.

Črncovci. Prejšnjo nedeljo smo otvorili strelišče za našo strelsko družino. Otvorilni je prisostvovalo mnogo občinstva. Otvoritev strelišča bo predvidoma v najkrajšem času tudi v Bistrici.

Žizki. V nedeljo dne 15. aprila je bil sklep gospodinjanskega tečaja, ki so ga vodile naše priljubljene sestre. Leto za letom pošiljajo sestre iz teh tečajev dobre gospodinje. Hvaležni smo sestram za ta njihov trud. Letos so tečajnice zaključile tečaj z različnimi nastopi na odru. Pred igro je povedala gđ. Duhova, brezposelna učiteljica, da jih naj nihče ne kritizira, ker je večina tečajnic prvič na odru in cela prireditev je bila itak namenjena predvsem svojem. Ta opomba se nam je zdela zelo potrebna, ker so zadnji čas v naši župniji

V največji sili je pač vsak sam sebi najbližji in tako so čuvali tudi Veržejci le svoje lastno naselje.

Kruci so že bili strahoviti gospodarji Murskega polja. Upali so se visoko v Ljutomerske gorice, ustrašovali so Ljutomer, Središče in Ormož. Patrulje so sporočile glavnemu stanu v Čakovec, da so izsledile krog jeruzalemske cerkvice utrjeno postojanko, ki bi znala postati usodepolna za brezskrbno kretanje plenečih trum.

Koj po ugotovitvi krucovskih izvidnikov je pustil bobnati in trobiti župnik Stariha na umik v zatočišče v zakope krog žalostne Matere božje v Jeruzalemu. Kmetje so poskrili živino po viničarijah in se izselili z družinami vred v tabor, da si zavarujejo vsaj življenje pred madžarskimi divjaki, katerim je bilo tuje prizanašanje s smrtjo celo nedolžnim otročičem. Jeruzalemski tabor je bil obljuden, zastražen in je zrl smelo v oči napadu, ko je prenesel gospod župnik Najsvetejše, cerkvene posode, mašne obleke, perilo in druge dragocenosti iz župne cerkve pri Sv. Miklavžu na hrib v — Jeruzalem. Prihod živnega Sina božjega med branilce žalostne Matere je bil ganljiv dogodek, ki je navdušil za boj sposobne

može ter fante, da so se čutili dovolj jake ne le za obrambo, da celo za napad!

Pri selitvi v tabor je bilo miklavškega kaplana Kopriunška tako sram, ker se je bil urezal z muro-poljskimi zasmehovalci vred na debelo, da jo je potegnil natihoma v Maribor, od tam v Ruše, kjer je že dobil dva tovariša: velikonedeljskega in ormoškega župnika.

Kruci so navalili na Jeruzalem pasje mrzlega februarskega jutra v močnih jezdih oddelkih ter peščetah iz Ormoža. Zadeli so na pohodu najprej na faro cerkev in župnišče pri Sv. Miklavžu. Cerkev je bila zaklenjena istotako farovž in nikjer živega človeka, da — sploh ne živega bitja! S silo so vlomili v svetišče ter v župnišče. Odšli so praznih rok in so jo ubrali s poživinjeno besnostjo proti Jeruzalemu. Tamkaj se jim je obetal po napovedi izvidnikov odpor za zakopi.

Napadalce je vodil naš dobri znanec — »oberkruc« Jurij Godrnja iz Bakovec. Iz ciganskih ust je zaznal natanko, da se skriva med begunci jeruzalemskega taborišča ona, ki mu je nakopala toliko škode,

divjji beduini, ki prebivajo po tamošnjih puščavah in so neusmiljeno poklali vsako ekspedicijo, ki se je podala na pot, da ugotovi, kje ravno je bilo mesto Saba.

»Čarovnik« na zlatem parniku.

Med Londonom ter Kapstadtom ob koncu južne Afrike so kar frčale zadnje tedne brzovjavke. Nekje na vožnji med tema obema mestoma ali ob priliki ukranja v južni Afriki je moral izginiti 1 od 359 zabojev zlata, katerega je prepeljal angleški parnik »Balmoral Castle«. Rop ali tatvino so šele opazili, ko so pripeljali zlato, oziroma